

- : <http://www.mon.gov.ua/ua/pr-viddil/1312/1390288033/1400055253/>. – Назва з екрану.
5. *Dropbox* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ru.wikipedia.org/wiki/Dropbox>. – Назва з екрану.
6. *Uploading and exporting: Uploading any file* [Electronic resource]. – Access regime : <https://support.google.com/drive/answer/2424368?rd=1>. – Title from monitor.
7. *Google Docs* [Electronic resource]. – Access regime : http://ru.wikipedia.org/wiki/Google_Docs. – Title from monitor.

УДК 338.24:378

Олена Гаращук

Державна інспекція навчальних закладів України

Віра Куценко

ДУ „Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України”

**МОДЕЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНО-ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В
КОНТЕКСТІ ПАРАДИГМИ ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ
ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОСВІТИ**

© Олена Гаращук, Віра Куценко, 2014

Розкривається сутність та значення інноваційно-освітнього середовища у забезпеченні високої якості освіти; обґрунтовуються шляхи його досягнення. Особлива увага приділена впровадженню інформаційно-інноваційних технологій в навчальний процес вищих навчальних-закладів, а також підвищенню ефективності використання інноваційного обладнання вишів.

Ключові слова: інноваційно-освітнє середовище, якість, комп'ютерне обладнання, ефективність

The essence and importance of innovation and learning experience in providing high quality education; justified the ways to achieve it. Particular attention is paid to the implementation of information and innovative technologies

in the educational process of higher education institutions, as well as more effective use of innovative equipment universities.

Keywords: innovation and learning environment, quality, computer equipment efficiency

„Освіта – це мистецтво, яке
має вдосконалювати
кожне нове покоління.”

I. Кант

Вступ. В умовах економічної та фінансової криз важлива місія покладається на якісну вищу освіту. У світі вищу освіту розглядають у якості важливого чинника підвищення ефективності виробництва, конкурентоспроможності країни. Це підтверджує досвід високорозвинених країн. Скажімо, у Фінляндії вищу освіту здобуває 88% молоді, в Кореї – 82, у США – 81, у Швеції – 76%. Для забезпечення доступу молоді до вищої освіти в зарубіжній практиці існують різні підходи щодо фінансового забезпечення. Серед останнього: субсидування вищих навчальних закладів (ВНЗ), яке набуло широкого розповсюдження у Великобританії; субсидування ВНЗ за результативними показниками, що має місце, скажімо, у Швеції; студентські гранти, ваучери, пільгові кредити тощо.

На жаль, подібна система підтримки молоді, яка бажає здобути вищу освіту, в Україні ще не набула широкого застосування. Втім у 90-ті роки минулого століття темпи зростання кількості студентів українських вишів були одні з найвищих у Європі. Так, якщо у 1990/91 н.р. кількість студентів ВНЗ України складала 881,3 тис. осіб, то у 2013/14 н.р. (III-IV р.а.) – 1,7 млн. осіб (рис.1). Щоправда, кількісні показники не були адекватними якісним параметрам.

Основна частина. Ні для кого не секрет, що останнім часом якість вищої освіти в Україні суттєво знизилась. Це відзначають наука, куди нерідко йдуть працювати випускники вищих навчальних закладів, роботодавці, а також підкреслюється у Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. В ній зазначається недостатня відповідність освітніх послуг вимогам суспільства, запитам особистості, потребам ринку праці, недостатня орієнтованість структури і змісту вищої освіти на потреби ринку праці та сучасні економічні виклики, невідпрацьованість ефективної системи

працевлаштування випускників вищих навчальних закладів, їх професійного супроводження [6].

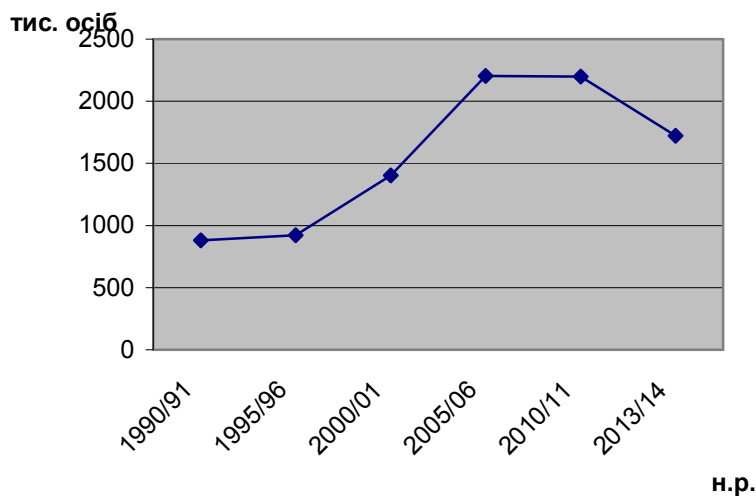

Рис. 1. Динаміка чисельності студентів ВНЗ України III-IV рівнів акредитації

Тому багато науковців шукають шляхи покращення якості вищої освіти, підвищення рівня підготовки кадрів. Такі підходи можна знайти в роботах Амоші О., Боголіб Т., Вовканича С., Злупка С., Карліна М., Лугового В., Оболенської Т. та багатьох інших дослідників.

Значна частина фахівців підвищення якості вищої освіти вбачає у використанні в навчальному процесі інформаційно-інноваційних технологій. Зокрема, цим дослідженням значну увагу приділяють Дорофієнко В., Загородній А., Крикавський Є., Кузьмін О., Мартиненко М., Хміль Ф. та багато інших науковців.

Проте вища освіта потребує не лише пошуку ефективних механізмів підвищення якості та ефективності вищої освіти, а й впровадження їх (механізмів) у практику навчальної діяльності. У цьому контексті особливої уваги потребує пошук альтернативних механізмів стимулювання підвищення якості підготовки кадрів. Останнім часом, зокрема в умовах ринкових відносин категорія „механізм” і в освітній сфері стала широко вживаною, при цьому відображаючи різні аспекти, пов’язуючи зміст цієї дефініції з такими поняттями як, скажімо, „методи”, „норми”, „інструменти”, „важелі” тощо. Ми ж його розглядаємо як систему важелів, спрямованих на досягнення поставленої цілі – забезпечення підвищення якості підготовки кадрів.

Сьогодні економіка України знаходиться на рівні III-IV технологічних укладів. Тому й не дивно, що продукція українських промислових підприємств

є неконкурентоспроможною. А все виробництво, у тому числі у сфері матеріального виробництва, потребує переведення його на інноваційний шлях розвитку. Світовий досвід засвідчує, що досягнення цього можливо лише в умовах упровадження інноваційних технологій у навчальний процес вищих навчальних закладів України.

Як відмічає Демченко О.П., інтегральна оцінка інноваційного потенціалу вищих навчальних закладів дозволяє зазначити, що вітчизняна система вищої освіти спроможна забезпечити інноваційний розвиток національного господарства людським капіталом [2]. Сьогодні за рівнем інноваційного розвитку вищої освіти Україна значно відстає від таких країн як Данія, Швеція, Фінляндія та Німеччина, які нині відносяться до країн-інноваційних лідерів.

Щоб подолати цей розрив в Україні вже багато робиться, зокрема в багатьох навчальних закладах упроваджуються технології випереджаючої освіти для сталого розвитку, широко впроваджується інформатизація освітнього середовища, забезпечується формування комп'ютерно-орієнтованого освітнього середовища на основі інформаційних систем, мереж, ресурсів і технологій; відбувається вдосконалення мережі та структури вищих навчальних закладів. Лише протягом 2010-2013 рр. в Україні було створено 13 регіональних університетів на базі 33 вищих навчальних закладів. Активно формується мережа дослідницьких університетів, яких уже на теренах нашої держави функціонує 14 [1].

Інформаційно-комунікаційні технології потребують суттєвого покращення рівня забезпечення вищих навчальних закладів України сучасними комп'ютерами. Нині в цілому в нашій державі на 1 комп'ютер припадає 70 студентів ВНЗ, тоді як, приміром, у США – лише 3. А це негативно позначається на ефективному використанні дистанційної форми навчання, яке передбачає, що основний акцент має бути зроблений на посилення самостійного й індивідуалізованого навчання студентів. При дистанційній формі навчання завдання викладача полягає в тому, щоб організувати самостійну пізнавальну діяльність студентів, озброїти їх методами самостійного здобуття знань, спрямованих на використання ними (студентами) новітніх телекомунікаційних засобів.

Як відомо, інформаційні технології вирішують багато завдань, перш за все в освітній сфері. Разом із тим, щоб підвищити якість підготовки кадрів, освітні ресурси, мають бути наповнені якісним змістом. У процесі навчання слід активно використовувати електронні посібники, підручники, навчальні комплекси. Підґрунтям для створення останніх може служити досвід щодо

створення та застосування кейс-технологій для методичного забезпечення самостійної пізнавальної діяльності учнів. Навчальні комплекси включають мультимедійні навчальні матеріали, систему діагностики та контролю знань.

Позитивні результати, як свідчить досвід, забезпечує активне використання так званого мереживого курсу для навчання в середовищі Інтернет, що сприяє забезпеченню навчальної діяльності, контролю засвоювання знань, активізації інформаційно-пошукової діяльності.

Моделювання інформаційно-освітнього середовища підготовки кадрів включає організаційні, методичні та змістовні компоненти, кожен з яких сприяє підвищенню якості освіти, стимулює розробку нових технологій навчального процесу. В цьому процесі провідна роль відводиться комп'ютеру, який використовується як:

- засіб формування нових сучасних знань;
- засіб контролю та самоосвіти;
- метод проведення лабораторного практикуму із застосуванням комп'ютерного моделювання;
- шлях застосування мультимедійних технологій для вивчення нового матеріалу, використання Інтернет-ресурсів тощо.

У цьому контексті гострою проблемою в системі вищої освіти залишається підвищення ефективності використання наявної ресурсної бази, що забезпечує формування інноваційно-освітнього середовища – важливого чинника підвищення якості вищої освіти. Щоб досягти цього, важливо забезпечити оптимальне співвідношення комп'ютерних і безкомп'ютерних форм навчання й управління навчальним процесом, розробити та реалізувати стратегію оптимального навчання індивіда, сформувані теоретичну базу знань студентів з інноваційних технологій та навичок свідомого використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій тощо.

Активне використання у вищій школі новітніх технологій сприяє підготовці фахівця як компетентної, соціально інтегрованої та мобільної особистості, готової до повноцінної й ефективної участі в суспільній і професійній життєдіяльності. На останнє позитивно впливає не лише інформатизація навчального процесу, але і його гуманізація.

Висновки. Таким чином, формування у кожному вищому навчальному закладі України інноваційно-освітнього середовища шляхом упровадження інформаційно-комунікаційних технологій навчання сприятиме:

- розвитку творчого потенціалу кожного студента–майбутнього фахівця;

- формуванню умов для інформаційного забезпечення педагогічного моніторингу;
- здійсненню прогнозування освітньої траєкторії в Україні, зокрема у вищій школі;
- забезпеченню інтеграції інформаційних ресурсів, що дозволить здійснити збір, зберігання, переоблік й обробку інформації, що має як навчальне, так і соціокультурне значення для студентів-майбутніх фахівців;
- посиленню впливу інноваційного процесу на забезпечення високої якості освіти, створення системи діагностично-кореляційного забезпечення підготовки конкурентоспроможних фахівців, а також залученню до навчання в Україні іноземних студентів. Сьогодні у 186 вишах нашої держави навчаються студенти 146 країн. Навчання іноземних студентів позитивно впливає й на розвиток економіки. Адже лише з 2008 р. по 2013 р. обсяг грошових надходжень зріс на 1,3 млрд. грн. Це дозволить поліпшити не лише ресурсний потенціал українських вишів, але й економічну ситуацію в Україні.

Література

1. *Висоцька О.Є. Освіта для сталого розвитку: науково-методичний посібник / О.Є. Висоцька. – Дніпропетровськ: ТОВ „Роял Принт”, 2014. – 200 с.*
2. *Демченко О.П. Активізація впливу вищої освіти на інноваційний розвиток національного господарства: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. екон. наук / О.П. Демченко. – Чернігів, 2014. – С. 9.*
3. *Дніпров О. Концептуальні засади розвитку освіти України / О. Дніпров // Вища школа. – 2014. - №7. – С. 8.*
4. *Катеринчук О.В. Модернізація системи освіти / Катеринчук О.В [електрон. ресурс]. – Режим доступ: <http://www.intkonf.org/>*
5. *Основні показники діяльності вищих навчальних закладів України на початок 2013/14 навчального року. Статистичний бюлетень. – К.: Державна служба статистики України, 2014. – С. 11.*
6. *Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні до 2021 року: Указ Президента України від 25.06.2013 №344/2013 [електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html>*
7. *Статистичний щорічник України за 2011 рік. – К.: ТОВ „Август Трейд”, 2012. – С. 445.*